

بررسی شخصیت‌های نارنیا*

ترجمه: محبوبه نجف‌خانی

دوم، به خانه داشتمند پیری، دیگوری کرک، منتقل می‌شوند. لوسی هنگام بازی، داخل کمد لباس می‌شود و ناگهان خود را در سرزمین نارنیا می‌باید. در آن سرزمین همیشه زمستان است و هرگز کریسمس نمی‌شود. آقای تامتوس که یک فان است، به قصد تسليمه لوسی به جادوگر مفید اهریمنی، او را به صرف چای به خاندانش دعوت می‌کند، اما داش نمی‌ایند به میهمانش خیانت کنند. وقتی لوسی دوباره به خاندانش برمه گردد، درباره نارنیا با خواهر و برادرانش صحبت می‌کند اما کسی حرفش را باور نمی‌کند. مدتی بعد، ادموند به دنبال لوسی، از طریق همان کمد، وارد سرزمین نارنیا می‌شود. در آن جا با جادوگر سفید رویه روی شود. ملکه با باقیلو از او پذیرایی می‌کند و به او وعده می‌دهد در صورتی که برادر و خواهرانش را نزد جادوگر سفید بیاورد، در عوض او را پادشاه نارنیا می‌کند.

وقتی ادموند با لوسی به خانه بازمی‌گردد، ادموند به دروغ می‌گوید که نارنیا وجود ندارد و آن در قصه‌نخاله اکواده‌اند. چند روز بعد، وقتی هر چهار نفر وارد سرزمین نارنیا می‌شوند، حقیقت برملای شود. در ضمن، آنها متوجه می‌شوند که آقای تامتوس، دستگیر و خانه‌اش زیر و رو شده است. آنها به سگ آبی برمی‌خورند. سگ آبی، آنها را به خانه‌اش دعوت می‌کند. خاتم سگ آبی از آنها به خوبی پذیرایی می‌کند. کمی بعد، سگ آبی برای شان از اصلاح، شیر بزرگ، تعریف می‌کند که قرار است روزی به نارنیا بازگردد و نیز از ملکه جادیس، جادوگر سفید که روزی به دست پسران ادم و دختران خوا که بر تخت کایر پار اول جلوس می‌کنند، ناید خواهد شد. در انتی که سگ آبی ماجرا را تعریف می‌کند ادموند پنهانی به قصر جادیس می‌رود.

وقتی سگ‌های آبی و بچه‌ها متوجه خیانت ادموند می‌شوند، به جستجوی اصلاح می‌روند. آنها شبی را در حفره‌ای می‌گذرانند و متوجه می‌شوند که کریسمس از راه رسیده است. بایاتول از راه می‌رسد و هدایایی بین آنها تقسیم می‌کند: به پیتر سپر و شمشیر، به سوزان شیپوری جادوی و به لوسی، شربی می‌دهد تا بیماران را درمان کند.

جادوگر، برخلاف وعده‌ای که به ادموند داده است، به جای باقلو، نان بیات و جرعمای آب به او می‌دهد. جادوگر به رئیس پلیس مخفی خود، فنریس الف، دستور قتل سگ‌های آبی و بچه‌ها را می‌دهد. جادوگر با سورتماهش به دنبال رئیس پلیس راهی می‌شود. اما وقتی می‌فهمد که پیتر، رئیس پلیس را کشته، در صدد قتل ادموند برمی‌آید. اما ادموند توسطاً فرستادگان اصلاح از آزاد می‌شود. جادوگر به نقل از جادوی کهنه، از اصلاح تقاضا می‌کند که خون ادموند خاقان ریخته شود. اصلاح با جادوگر مذاکره می‌کند اما جادوگر بر ادعای خود پای می‌پشارد. در تبیجه، اصلاح می‌پذیرد که به جای ادموند محکمه شود. پس از شبی نثارنگیز، اصلاح به طرف میز سنگی می‌رود و سوزان و لوسی نیز او را دنبال می‌کنند، تا این که اصلاح به آن دو می‌گوید که همان جا بمانند و جایی مخفی شوند. آن دو بدون این که دیده شوند، می‌بینند که همراهان ملکه، اصلاح را محکم می‌بندند، به او پوزه بند می‌زنند و بالش را می‌تراشند و او را ریختند می‌کنند. سپس ملکه جادیس، اصلاح را می‌کشد.

پس از آن که جادوگر و همراهانش از آن جا دور می‌شوند، آن دو دختر دل شکسته، به سراغ جسد اصلاح می‌روند و هنگامی که تصمیم به بازگشت دارند، ناگهان صدای کرکننده شکستن میز سنگی را می‌شنوند. میز سنگی به دو نیم می‌شود. در سیبیده دم، آن دو متوجه می‌شوند که اصلاح زنده است، اصلاح به نقل از جادوی کهنه، می‌گوید که وقتی قربانی داوطلبی که هیچ خانش مرنگ نشده، به جای خانش کشته شود، مرگ به صورت برعکس عمل می‌کند.

کلایو استپلز لویس، معروف به سی، آس، لویس، نویسنده ماجراهای نارنیا، در سال ۱۸۹۸ میلادی، در بلفارست، مرکز ابرلند شمالی، به دنیا آمد. لویس با آن که بیشتر عمرش مجرد بود و شناخت کمی از کودکان داشت، تنها برای بیان مطالب خود می‌دانست، این داستان‌ها را نوشت. وقتی از لویس، در مورد چگونگی شکل گرفتن داستان اول سرگذشت نارنیا (شیر، کمد، جادوگر) سوال شد، او در جواب گفت: «نوشتن هفت کتاب نارنیا و سه کتاب علمی، تخلیلی من، با دیدن تصاویری در ذهنم آغاز شد. آنها ابتدا شکل داستانی نداشتند و فقط به صورت تصاویری برآورده می‌شدند. نایاب شدند.

نویسنده، نوشتن داستان‌ها را از سال ۱۹۰۵ آغاز می‌کند. تصاویر یا تصاویر ذهنی بیشتری که لویس از آنها به عنوان تنها منبع الهام بخش خود باده می‌کند، کم که در ذهنش شکل می‌گیرد و در تیجه، دو داستان بعدی او «شاهزاده کاسپین» و «سفر کشته سپیده پیما» ناپایان فوریه ۱۹۰۵ تکمیل می‌شود. پیش از پایان همین سال، دو داستان دیگر «زاپرداخته شده از نقره‌ای» و «اسب و سوارش» را نویسید و «خواهر زاده جادوگر» را نیز شروع می‌کند. آخرین داستان این مجموعه که «آخرین نبرد» نام دارد، دو سال بعد نوشته می‌شود. (کتاب آخر، به عنوان بهترین کتاب کودک سال ۱۹۰۵ برنده مداد کارنگی شد).

داستان‌های نارنیا مدل اموزش و ارزش‌های اخلاقی است؛ آن هم از نوعی که با هر گونه اعتقاداتی سازگار است. ارزش‌های اخلاقی از لایه‌لایه نوشته‌ها برداشت می‌شوند. اخلاقیات مطرح شده در کتاب‌های لویس، بسیار عینی است و به نسبت لایه‌های از شعور و معرفت انسان‌ها نائل می‌شود که نویسنده‌گان بزرگ‌سال هم ندرت به آن پرداخته‌اند. یکی از نعموهایی بسیار عالی این نوع اخلاقیات، در سفر کشته سپیده پیما، در فصل پنجم این کتاب دیده می‌شود.

ماجراهای نارنیا، در سال ۱۹۳۷، در هفت جلد از سوی نشر گیمی مترشیر شد: «شیر، کمد، جادوگر، شاهزاده کاسپین، اسب و سوارش، کشته سپیده پیما، صندلی نقره‌ای، خواهر زاده جادوگر، و آخرین نبرد». لویس را به عنوان پرخوانه‌ترین نویسنده زمان خودش می‌شناختند و این مجموعه هنوز پس از ۵۰ سال، هر سال تجدید چاپ می‌شود. چهار جلد این مجموعه، قبلاً توسط همین مترجمان و مترجمان دیگری در دو سه سال اخیر ترجمه و چاپ شده بود (دو جلد شیر، کمد، جادوگر و شاهزاده کاسپین، توسط همین مترجمان و خواهر زاده جادوگر و اسب و سوارش، توسط دو مترجم دیگر).

در این هفت جلد، شخصیت‌های گوناگونی وارد داستان‌های این مجموعه هستند که در این مقاله، به ذکر خلاصه و تحلیل چهار داستانی که این چهار تن به صورت گروهی و یا انفرادی در آنها نقش داشته‌اند، پرداخته و سپس شخصیت پردازی این چهار خواهر مطروح می‌شود. اینه در متن انگلیسی مقاله، خلاصه سه داستان دیگر و قهقهه‌انان آنها نیز ذکر شده است، اما به علت طولانی بودن مطالب، فقط به ترجمه این چهار خلاصه و شخصیت پردازی این چهار تن پرداخته شده است.

شیر، کمد، جادوگر (۱۹۵۰)، اولین جلد از «رمان‌های بیوسته نارنیا» ترکیبی است از عناصر افسانه پریان، فانتزی فهیمانی، قصه‌های حیوانات سخن‌گو و تمثیلی به قصد تصویر کردن شمای رستگاری از طریق مرگ و رستاخیز مسیح. چهار خواهر و برادر به نام‌های پیتر، سوزان، ادموند و لوسی، در طول جنگ جهانی

قرار است ادموند و لوسي پونس، تعطیلات را نزد عمه آلبرتا، شوهر عمه شان هارولد و پسرعمه نفرت انگیزشان، اوستاش کلارنس، به سر برند. بچه ها از طریق تابلوی نقاشی روی دیوار اتفاق، به طرف کشتی شاه کاسپین، سپیده پیما، کشیده می شوند. حذف کاسپین از این سفر، پی بردن به سرنوشت سه زن از اصیل زادگانی است که جلای وطن کرده اند تا کاسپین را بایدند. اما هرگز بازنگشته اند. ریبی جبهه موش، در جستجوی «انتهای شرق» جهان است که در شعری به او وعده داده شده است. اوستاش مدام گله و شکایت می کند و با اویزان کردن ریبی جیب از داش، او را اذیت می کند و فقط زمانی عذرخواهی می کند که موش او را دعوت به دولت می کند.

در جزیره های لون، یک تاجر برده کاسپین، ریبی جیب و بچه ها را اسیر می کند. لرد بن، یکی از آن هفت اصیل زاده بدون این که متوجه هویت کاسپین شود، او را می خورد. او پس از پی بردن به هویت کاسپین، در برنازی حاکم فاسد آن جا، گومپاس، به او کمک می کند.

پس از آن که کشتی سپیده پیما سفرش را از سر می گیرد، ریبی جیب، اوستاش را هنگام نزدی آب جیره پندی شده دستگیر می کند. وقتی کشتی به خشکی می رسد، اوستاش با دلخوری، تنها به راه می افتد. در طول راه با ازدهای نیمه جانی مواجه می شود. پس از مرگ ازدها، اوستاش، روی گنج او به خواب می رود و وقتی از خواب بیدار می شود، می فهمد که به ازدها تبدیل شده است.

این تغییر جسمانی، آغاز یک دگرگونی شخصیتی است: اوستاش برای اولین بار در عمرش، احساس تنهایی می کند و اخلاقش بهتر می شود. او با پرواز بر فراز جزیره به خدمه کشتی کمک می کند تا آذوقه پیدا کند. سراججام اصلاح با کندن پوست ازدها از بین او و فرو بردنش در آب چشمه ای زلال، او را به شکل سابق درمی آورد. آنها با پیدا کردن بازوبندی که متعلق به یکی دیگر از آن هفت اصیل زاده گمشده بود و به دور بازوی ازدها بسته شده بود، پی می برند که او یا تبدیل به ازدها شده و یا به وسیله ازدها کشته شده است. از این رو، بدون این که به گنج ازدها دست بزنند، جزیره را ترک می کنند.

در بین راه، با افعی عظیم الجثه دریابی رو به رو می شوند. گروه کاسپین، پس از فرار از دست افعی، به جزیره ای می رسدند که خوبچه ای همه چیز را به مجسمه طالبی تبدیل می کند. کاسپین، ادموند را تهدید می کند که بر حرص و طمعش برای ثروتمند

سپس اصلاح به قصر جلاوگر می رود و اقای تاموس و دیگران را که ملکه به سنگ تبدیل کرده، زنده می کند و آنها را برای نبرد آماده می سازد. اصلاح در جنگ، جاذیس را می کشد و پیتر، سوزان، ادموند و لوسي به دستور اصلاح تاجگذاری می کنند و حاکمان نارنیا می شوند.

سال ها بعد، بچه ها هنگامی که سر در بی گوزن سفیدی گذاشته اند تا آن را شکار کنند، میان جنگل، کمد لباس را می بینند و از طریق آن به دنیای خودشان بازمی گردند و متوجه می شوند که در دنیای خودشان، زمان فقط لحظه ای گذشته است. گرچه آنها در نارنیا به بلوغ رسیده بودند، اما زمانی که به خانه بر می گردند، دوباره کودک می شوند.

شاهزاده کاسپین، باز گشت به نارنیا (۱۹۵۱)

شاهزاده کاسپین که اولین داستان از رمان های سه گانه ای است که بر حول محور شخصیت کاسپین دور می زند، داستانی تمثیلی نیست، اما در این داستان، درونهای ایمان با اعتقاد که در کتاب قیلی از آن سخن رفته است، بسط می یابد.

پیتر، سوزان، ادموند و لوسي، یک سال پس از اولین ماجراهای شان در نارنیا، با جادو دوباره به آن سرزمین باز می گردند. از زمان فرماتواری آنها در نارنیا، هزار سال گذشته است. پس از آن که آنها تراپمیکین، کوتوله سرخ را از اعدام نجات می دهند، او بیانی بچه ها دریابه میرزا، حاکم تلماریابی نارنیا صحبت می کند و به آنها می گوید که میرزا، داستان هایی را که دریابه نارنیایی کهنه، ادموند و لوسي بر سرزمین نارنیا بر سر زبان هاست، باور ندارد و انکار می کند. تراپمیکین تعریف می کند که میرزا، تصمیم گرفت پس از این که همسرش پسری به دنیا آورد، شاهزاده کاسپین، برادرزاده وارتاج و تخت را به قتل برساند. معلم سرخانه نیمه کوتوله کاسپین، دکتر کورنلیوس، به شاهزاده کمک می کند تا بگیریزد.

شاهزاده هنگام فرار، از اسب می افتد و گورکنی سخنگو، به نام ترافل هانتر و دو کوتوله، به نام های تراپمیکین و نیکابریک او را نجات می دهند. ترافل هانتر، به همراه تعدادی جانور سخنگو، به خدمت کاسپین درمی آیند. وقتی دکتر کورنلیوس، به کاسپین می پیوندد، شاهزاده را وامی دارد تا افرادش را به طرف میز سنتگی، جایگاه اصلاح، به حرکت درآورد، وقتی کاسپین در جنگ با میرزا شکست می خورد، تراپمیکین را به کلبریا راول می فرستد تا شیبور جادوی می تعلق به سوزان را به صدا درآورد؛ به این امید که حاکمان قدیمی را به نارنیا بازگرداند.

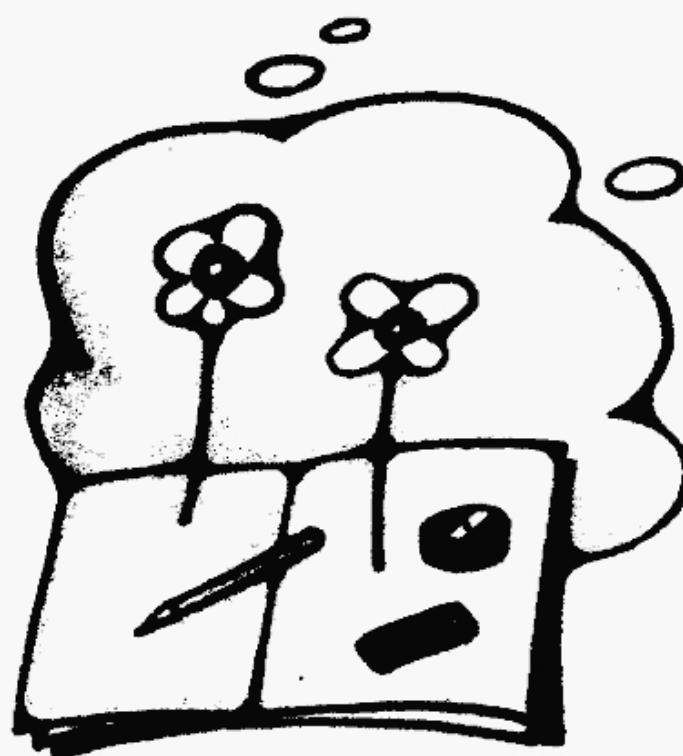
پس از این که تراپمیکین، از هویت بچه ها آگاه می شود، آنها به راه می افتدند تا به کاسپین بیرونندند. در طول راه، لوسي اصلاح را می بینند که آنها را به سوی صخره ای هدایت می کند اما دیگران اصلاح را نمی بینند و در نتیجه، پیتر، سایرین را به جهت مخالف می برد. در آن جاه آنها مورد حمله واقع می شوند و عقب نشیتی می کنند. سپس اصلاح، به طور خصوصی، به لوسي می گوید که او باید به دنیاش برود؛ حتی اگر مجبور شود به تنهایی بیاید. کم کم دیگران اصلاح را می بینند اما تراپمیکین زمانی که اصلاح او را تکان می دهد پی به حضورش می برد. وقتی مسافرت آنها به پایان می رسد، اصلاح سه پسر را به جایگاه خود می فرستد. آنها مخفیانه می شوند که نیکابریک می خواهد به کاسپین پیشنهاد کند که از جادوی سیاه استفاده کنند و جادوگر سفید را به کمک بطلبند. نیکابریک و همراهانش، کفار و انسان گرگ ناما، در تزاعی کوتاه کشته می شوند.

پس پیتر، میرزا را به نبردی تن به تن دعوت می کند. میرزا بر اثر توطئه ای به دست لرد گلوزل کشته می شود. در نبرد بعدی، ارتش میراز شکست می خورد. در این انتقام اصلاح رهبری گروهی را که شامل باکوس و درختان جنبده است، به عهده می گیرد. هنگامی که کاسپین تاج نارنیا می کند، اصلاح آستانه دری می سازد. از میان این آستانه تلماریابی ها که اصلیت شان از همان دنیای بچه هاست، به جزیره دوری بر می گردد.

پس از آن که اصلاح، به پیتر و سوزان می گوید که آن دو دیگر برای آمدن به سرزمین نارنیا، زیادی بزرگ هستند، آنها از میان همان آستانه، به سکوی ایستگاه قطار که ماجراهای شان از آن جا شروع شده بود، بازمی گردند.

سفر کشتنی سپیده پیما (۱۹۵۲)

دو میهن مرحله از رمان های سه گانه ای که بر حول محور شخصیت کاسپین دور می زند، سفر به پایان جهان است که نمایانگر سفری درونی است به سوی بینشی عارفانه.

می‌روند. تیریان، جوئل اسیر را آزاد می‌کند و جمل بازی، الاغ را از آن جا می‌برد. تیریان و همراهانش به برخی از سریازان کالورمنی که کوتوله‌ها را به اسارت می‌برند، حمله می‌کنند. گرفتار، رهبر کوتوله‌ها، با اعلام این که کوتوله‌ها دیگر گول دیگران را نخواهند خورد، او پیوستن به تیریان و همراهانش استناع می‌ورزد. قتها یکی از کوتوله‌ها به نام پوگن، به تیریان می‌پیوندد. ملتی نمی‌گذرد که گروه تیریان، تاش، خدای کالورمنی‌ها را می‌پیوندد که با عجله به طرف اصطبل می‌دود. با پیش بردن به این حقیقت که کالورمنی‌ها کایپریاراول را اشغال کرده و رون ویت را به قتل رسانده‌اند، تیریان نیز با عجله به اصطبل می‌رود. در آن جا شیفت، ریشدازارکان و چینچر گربه را می‌پیوندد که مشغول توطّه هستند.

شیفت اعلام می‌کند که تاش و اصلاح یکی هستند و از همه دعوت می‌کند که وارد اصطبل شوند و تاش را ملاقات کنند. چینچر داوطلب می‌شود تا اصطبل می‌رود، اما با وحشت از آن جا بیرون می‌دود و فرار می‌کند. نفر بعدی، امته سریاز کالورمنی است. او نیز توی اصطبل می‌رود اما جسدش به بیرون پرتاپ می‌شود.

وقتی ریشدا دیگران را مجبور می‌کند که وارد اصطبل شوند تا او آن جا به عنوان هدایتی به تاش، آتش بزند تیریان شیفت را توی اصطبل می‌اندازد و سپس حمله می‌کند.

هنگام نبرد، گرفتار و کوتوله‌هایش به هر دو جناح حمله‌ور می‌شوند. تیریان که می‌پیوند نیزد را می‌باشد، ریشدا را با خود توی اصطبل می‌کشد. توی اصطبل، ناگهان هفت دوست نارنیا، دیگوری کرک، پولی پلامر (دو تن از فهرمانان و همان خواهر زاده چادوگر) استاش، جبل، پیتر، ادموند و لویس (سوزان، دیگر کوکی نامیده) ظاهر می‌شوند. آنها به تاش که ریشدا را در چنگ خود گرفته، دستور می‌دهند تا از آن جا بیرون بروند. تیریان نیز متوجه می‌شود که دیگر توی اصطبل نیست، اما نمی‌تواند کوتوله‌ها را مقاعده سازد که از زندان ذهن تاریک‌شان که آن‌ها را احاطه کرده، بیرون بیایند. حتی اصلاح نیز نمی‌تواند کوتوله‌ها را وادارد تا حقیقت را ببینند. پس از آن، اصلاح «پدر زمان» واکه شبیور می‌توارد بیمار می‌کند تا جهان نارنیا را به پایان ببرد.

شدن غلبه کند. در حین درگیری آن دو، اصلاح ظاهر می‌شود و تارضایت خود را ابراز می‌دارد.

کاسپین و همراهانش، از جزیره که آن را آب مرگ نام نهاده‌اند، فرار می‌کنند. وقتی به جزیره کوریاکین چادوگر می‌رسند، ساکنین نامری آن جا گروه کاسپین را که در جزیره پیلاه شده‌اند، تهدید می‌کنند.

بعنای لویس مواقعت می‌کند که طلسی را بخواند که این طلسی، نژاد کوتوله‌های احمق یک پاراکه دافل پاد ابر تاریکی می‌شود، مرثی کند. ماجرای بعدی از نظر روان‌شناسی، اصلی زادگان گمشده را می‌پابند که قصد دارد از آن جزیره که در آن جا، خواب‌های بد حقیقت پیدا می‌کنند، فرار کند. کشتی سپیده پیما با راهنمایی اصلاح که به صورت یوگ در آسمان ظاهر شده، این مکان نالمیدی را ترک می‌کند و دوباره وارد روشنایی می‌شود.

در جزیره بعدی، کاسپین نزد رویلیان، ارگوز و ماورامورن را می‌پابد که در سر میز اصلاح به خواب عمیقی فرو رفته‌اند. گروه کاسپین با حضور یافتن راماندو که ستاره بازنشسته‌ای است که به صورت پیغمبردی تغییر شکل داده و دخترش، شام می‌خورند. در آن جزیره، کاسپین با جا گذاشتن یکی از خدمه‌اش، پیشکریم شکاک که در لحظه آخر، عقیده‌اش را تغییر داده است و به جستجوی پایان جهان نمی‌رود، به طرف دریای نقره‌ای به سفر ادامه می‌دهد تا افسونی را که اصلی زادگان را به خواب فرو برد، باطل کند. اصلاح در پایان جهان، کاسپین بی‌میل را مقاعده می‌سازد تا به نارنیا بازگردد. دیگر جیب، با رفتن به آن سوی موج که هم چون دیواری به نظر می‌آید، جستجوگوش را تکمیل می‌کند و به سرزمین اصلاح وارد می‌شود. ادموند، لویس و اوستاش نیز کشتی را ترک می‌کنند آنها اصلاح را که ابتدا به شکل بره و سیس به شکل شیر درمی‌اید، ملاقات می‌کنند اصلاح پس از این که به لویس و ادموند می‌گوید که آنها هرگز به نارنیا باز نخواهند گشت، آنها را به دنیای خودشان بازمی‌گردانند.

آخرین نبرد (۵۶)

کتاب «آخرین نبرد» پیش از سایر کتاب‌های لویس، بر اصول الهیات منطبق است. این داستان از میان سایر داستان‌های سرگذشت نارنیا به شمار می‌اید. تمام مسائلی برانگیزترین آنهاست و اوج کمال موفقیت در خلق نارنیا به شمار می‌اید. تمام مسائلی که در شش کتاب قبلی عنوان شده در آخرین داستان معنا و مفهوم می‌پابد. به قول لویس: «از کل نمایش چیزی درک نمی‌کنید، مگر این که نا آخر به تماساً بشنیدند». در آخرین نبرد، به هر چیزی که طی شش داستان قبلی علاقه‌مند شده‌ایم، جز به جز از ما تگرفته می‌شود. همان‌گونه که در کتاب آمده، «همه دنیاهای روزی به پایان می‌رسند، به جز کشور خود اصلاح.»

کسانی که به آینین مسیحیان ارتکبس آشنا هستند، به اهداف آموزنده داستان‌های لویس واقfn. او اینجا این دنیا قصد به تصویر کشیدن تعالیمی از مسیحیت را دارد که از همان ابتدا آموزش ناده شده، اما به مرور و روز به روز، بر اثر می‌توجهی به کلی فراموش شده است.

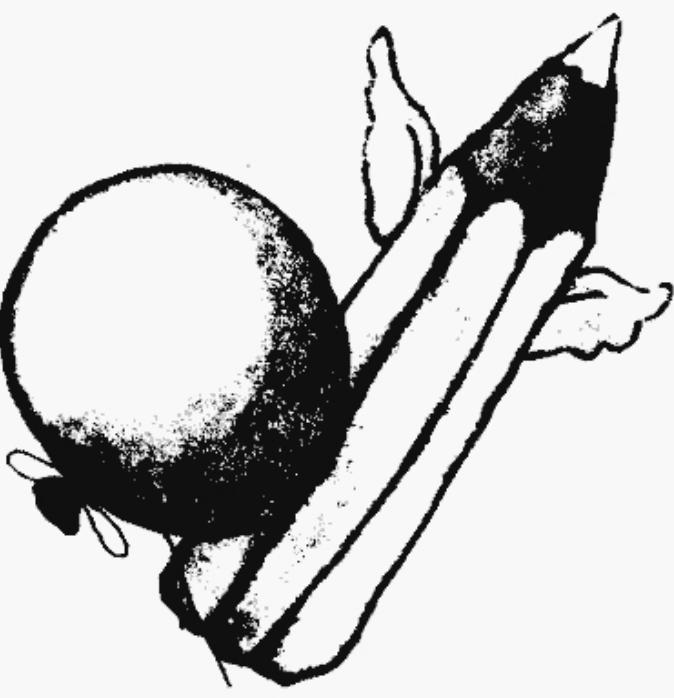
آخرین جلد از این رمان تاریخی، به طور نمادین، نمایانگر معادشناصی مسیحیت است: یعنی بررسی چیزهای نهایی، درونمایه تغییر ظاهر، عمدۀ ترین مضمون درباره اینمان و داوری نهایی است.

شیفت، میمون سخنگو، با مجبور کردن بازی، الاغ، به تغییر ظاهر و درآوردن خود

به شکل اصلاح، به ساکنان نارنیا می‌گوید که اصلاح از آنها می‌خواهد که برای

کالورمنی‌ها، سکته دیگر نارنیا، کار کنند.

تیریان، شاه نارنیا، درباره بازگشت اصلاح مطالبی می‌شود. روین ویت، سنتور پیشگو، به او اخطار می‌کند که ستاره‌ها اغتشاش و تأثیراتی نشان می‌دهند و این که او باید محتاطانه عمل کند. اما تیریان تستجیده و شتابزده رفتار می‌کند. او و جوئل، تک شاخ، دو کالورمنی را که برخی از اسب‌های سخنگو را شلاق می‌زنند، می‌کشند. تیریان دستگیر و به درختی بسته می‌شود. او هفت دوست نارنیا را در ذهن خود مجسم می‌کند. دو تن از این هفت تن، اوستاش و جبل بل (قهرمان دختر در سنبلی نقره‌ای، یکی دیگر از ماجراهای نارنیا) ظاهر می‌شوند و او را آزاد می‌کنند. این سه تن خود را به شکل کالورمنی‌ها درمی‌آورند و با سرعت به طرف اصطبل، جایگاه اصلاح دروغی،

همه برای داوری به طرف در اصطبل می‌روند. سرانجام پیتر در را با کلید طلازی قفل می‌کند و گروه به طرف دنیای آن سوی در به راه می‌افتد و شخصیت‌های دیگر تاریخ نارنیا را ملاقات می‌کنند.

گفت و گوهای بعدی آشکار می‌سازد که پونسی‌ها و دوستانشان، در حادثه برخورد قطار در دنیای خودشان کشته شده‌اند و از آن به بعد برای همیشه با اصلاح زندگی خواهند کرد.

تحلیل سرگذشت نارنیا

ماجراهای نارنیا، شمایی از رستگاری مسیحیت را به تصویر می‌کشد و به خصلت‌های مفروض، شور و حال می‌بخشد. اما لویس اصرار می‌ورزید که نوشته‌هایش «حکایت‌های مفروض» است و نه «تمثیل».

از نظر لویس، تمثیل، تجسم اندیشه‌هاست و لذا بر شخصیت‌های غیر واقعی تکیه می‌زند، در حالی که «حکایات مفروض»، واقعیات معنوی را به زمینه‌ای منتقل می‌کند که در آن شخصیت‌ها واقعی مستند و اعمال‌شان مسیر منطقی را طی می‌کند. این شخصیت‌ها از انجیل، افسانه پریان، فولکلور، قهرمانان یونانی و اسطوره‌ها و نیز داستان‌های خاتوادگی «ای-نسیبت» الهام گرفته شده‌اند.

عناصر داستان‌های عامیانه و انجیلی در تصویر اصلاح، شیر طلایی و بزرگی که پادشاه جانوران و پسر امپراتور ماوراء دریاهاست، تحلی می‌یابند. می‌تردید، اصلاح، تمثیل تمادین از مسیح است که در آیه ۵:۵ شیر یهودا نقش گرفته است. نام اصلاح (که ظاهرآ از کلمه ترکی، به معنی شیر گرفته شده) نیروهای نیکی را سرشار از شادی و نیروهای پلیدی را لبریز از وحشت می‌کند. کسانی که با او رو در رو می‌شوند، نمی‌توانند مستقیماً به چشانش بنگرند و صلابت و ابهت او در آنان وحشت ایجاد می‌کنند تا این که او با صدای گرفته و بمش آنها را ارام سازد. همان طور که سگ آبی اشارة می‌کند، اصلاح کاملاً بی خطر نیست، اما موجود خوبی است. او با وجود ینجه‌های قوی‌اش، می‌تواند هم چون پچه گربه‌ای، کودکان را نوازش کند. از یال‌های اصلاح بُوی تندی متصاعد می‌شود.

و قایع اصلی داستان اصلاح در شیر، کمد جادوگر، به تصلیب و مصیبت و آلام حضرت مسیح می‌ماند. اصلاح نیز همچون مسیح غمگین می‌شود و بایرانش شام آخر را برگزار می‌کند. پس از آن، به تنهایی، به چنگل می‌رود و درست همچون مسیح بر سر راه به کالواری، تلوتو می‌خورد. بر سر میز سنگی موهای او را می‌تراشند و همچون پچه گربه‌ای به ریختندش می‌گیرند. تحقر اصلاح، یادآور عربان کردن مسیح و تمسخر او به عنوان شاه یهود است. حتی ریختند جادوگر سفید که باید او را مأیوس و محو کند، آوای دردنگ مسیح را در سوره ماتیو ۲۷:۴۶ به یاد می‌آورد: خداوندان، خداوندان، چرا مرا تنها رها کردی؟

البته، شباهت اصلی در آن بخشی بیشتر می‌شود که اصلاح، چون مسیح، از جادوی کهنه اگهه است؛ جادوی که باعث می‌شود مرگ بر عکس عمل کند. شکسته شدن میز سنگی نیز نماد آن است که اصلاح، چون مسیح، قانون قدمی را می‌شکند و قانون تازه‌ای به وجود می‌آورد. سفر اصلاح به قلعه جادوگر سفید، شبیه نجات رستگاران از چنه، هبوط مسیح به دنیای زیرین برای نجات ارواح نیکان است. پس از آن اصلاح با دمیدن نفسش بر کسانی که به مجسمه سنگی تبدیل شده‌اند، به آنها حیاتی دوباره می‌بخشد، عملی که نیمازگر ظهور روح القدس است. سرانجام اصلاح، به طور مرموزی ضیافتی ترتیب می‌دهد؛ واقعه‌ای که یادآور اطماع مسیح از توده مردم یا نان و ماهی است.

در دو کتاب آخری ماجراهای نارنیا، قایعی همسان کارهای اصلاح، به ترتیب، در کتاب سفر پیدایش و مکائشفه توصیف شده است. در «خواهر زاده جادوگر» او با آوازش، به گیاهان و جانوران حیات می‌بخشد. سپس با ملکه جادیس، به مقابله برمی‌خیزد؛ به طوری که سخنانش دنیای جادوگر را تابود می‌سازد. اصلاح با اعطای قدرت سخن گفتن به حیوانات، انتساب فرانک و هلن به فرمانروایی نارنیا، دادن فرستی دویاره به دیگوری، برای تغییر روش خود در زندگی و نیز حمایت از نارنیا، در مقابل جادوگر، مهربانی‌اش را نشان می‌دهد.

در داستان آخرین نیزه، وقتی اصلاح به دنیای نارنیا خاتمه می‌دهد و در مورد همه

ایمان او را آشکار می‌سازد. به جای پذیرش حرف لوسي که اصلاح می‌خواهد آن‌ها به سمت بالای جاده بروند، پیتر گروه را به سمت پایین هدایت می‌کند که از نظر نمادی، مسیر معنوی منفی‌ای است. با تمام اینها، پیتر بار دیگر ایمانش را باز می‌باید و اصلاح را می‌بیند.

سوزان پونسی:⁵

سرنوشت سوزان دوازده ساله، نشان دهنده این حقیقت است که تمام کسانی که احضار می‌شوند، رستگاری نمی‌بایند. ابتدا تقطه ضعف سوزان، بیشتر از سایرین نیست. رفتارش پخته‌تر از سنتش است، اما با این حال، خودپسند یا ریاکار نیست، بلکه دختری معقول است و رفتاری مادرانه دارد.

برای مثال، او به سایرین پیشنهاد می‌کند که در اولین سفرشان به نارنیا، برای حفاظت در مقابل سرما پالتو پوست بیوشند و نیز در شاهزاده کاسپین، وقتی بچه‌ها در طول ساحل، با پاهای پرهنه به راه می‌افتدند تا منطقه را شناسایی کنند، او به آنها پیشنهاد می‌کند که کفش‌های شان را همراه خود ببرند. لیکن کمتر پیش می‌اید که وقتی کارها خوب پیش نمی‌رود، به دیگران بگوید: من که بیهنان گفته بودم.

در ضمن، او دختری ترسوست و این خصلت او به ویژه هنگام ملاقات با اصلاح و زمانی که میز سنگی ترک بر می‌دارد به خوبی آشکار است. ترس‌های سوزان، تنازع معنوی به دنبال دارد پس از آن که او در شاهزاده کاسپین، اصلاح را می‌بیند، اقرار می‌کند که در «اعماق درونش» باور داشته که اصلاح حضور دارد، اما در ظاهر باور تداشت: زیرا که از جنگل می‌ترسیده و لذا وقتی بچه‌ها با اصلاح ملاقات می‌کنند، او خود را از غرامپریکن، آدم می‌اعقاد دیگر، کنار می‌کشد. اصلاح با دیدن نقش بور سوزان، یعنی نماد روح که وارد بدن او می‌شود، او را شجاع‌تر می‌کند.

اما سوزان، دختر صادقی باقی نمی‌ماند؛ زیرا که دختری کم‌مایه و سطحی است. در نارنیا، او «ملکه سوزان دل روجه» لقب می‌گیرد؛ زنی پلنگلا و زیبا با موهای بلند و مشکی، او خواستگاران متعددی پیدا می‌کند. اما شیفته راباداش خوش قیافه، مؤدب اما شرور می‌شود. پیش داوری‌های سی. اس. لویس، به طور آشکار نقش سوزان را در نبرد علیه اهریمن محدود می‌سازد، نویسنده با بیان نفرت‌ش از فکر نبرد زنان در جنگ علیه ملکه جادیس، فقط اجازه می‌دهد سوزان در شیبورش بدمد و پیتر را از خطر حضور

فروتنی مسیح است. به هر حال، اصلاح با ادموند اوستاش، ریبی جیپه امت و حتی راباداش هم‌مردی می‌کند. به علاوه، در سراسر این کتاب‌ها، اصلاح در نقش یاریگر و حامی ظاهر می‌شود. او وقتی به جای ادموند روی میز سنگی قرار می‌گیرد، در واقع به یاری اش می‌شتابد. او با پاره کردن پوسته آژدهایی که به دور بدن اوستاش بوده، نداد گناه، او را دوباره به صورت عادی بازمی‌گرداند.

او، هم‌چنین، چندین بار سرنوشت‌ساز کشتن سبیده پیما را تجات می‌دهد، برای مثال، وقتی که برای راهنمایی سرنوشت‌ساز کشتن و خروج آنها از ابر، ظاهر می‌شود شکل صلبیب را به خود می‌گیرد.

او لوسي را از شر و سوسه‌های کتاب جادو می‌رهاند. در اسب و سوارش، اصلاح شاسترا راهنمایی و حمایت می‌کند و تعلیم می‌دهد. او به صورت دو شیر ظاهر می‌شود و بدین ترتیب، اسب‌های شاسترا و آرویس را به سوی یکدیگر می‌کشاند و آنها را متحده می‌کند. در قبرستان، او به شکل گربه ظاهر می‌گردد و از شاسترا حمایت می‌کند و مونس تنهایی‌اش می‌شود.

بعداً او به آرویس چنگ می‌زند تا کمکش کند که نسبت به احساسات دیگران حساس باشد.

قهدرمان جوان کتاب، ظاهراً از داستان‌های خانوادگی «ای - نسبیت» الهام گرفته شده‌اند. به هر ترتیب، وقتی این پسران ادم و دختران حوا، در کتاب آنها را این گونه می‌نامند، شخصیت‌های فرافانتزی می‌شوند، گونه‌ای که عناصرش برگرفته از قصه‌های پریان، رومانس‌های قرون وسطی و حمامه است، در طول سفرشان، به هویتی دست می‌بایند که در جهان روزمره آشکار نبوده است.

در آخرین نبرد، هفت دوست نارنیا (به استثنای سوزان پونسی) دور هم جمع می‌شوند و به استمداد خواهی تیرانی پاسخ می‌دهند. این هفت فخر در جهان خودشان، در حادثه قطار کشته می‌شوند.

شخصیت پردازی

پیتر پونسی:⁶

پیتر پونسی میزد ساله که برای اولین بار در کتاب کشتن سبیده پیما، به نام فاضل او اشاره می‌شود، در دو جلد اول از او شخصیت مهمتری از ائمه می‌شود. گرچه او ایندا داستان لوسي را باور نمی‌کند، پسری است مهربان و حمایت‌گر و از ادموند که لوسي را دست می‌اندازد، انتقاد می‌کند. زمانی که پیتر، قدم به سرزمین نارنیا می‌گذرد، قهرمانی سلحشور می‌شود. او با عذرخواهی از لوسي، تواضع و صداقت خود را نشان می‌دهد و همراه لوسي به میهمانی تام‌موس می‌رود. زمانی که پیتر، شبی را در حفره‌ای می‌گذراند و روز کریسمس بیرون می‌اید، در واقع، مرگ و تولد دویاره نمادینی را تجربه می‌کند. وقتی بایان‌وغل به او سپر و شمشیر، ابزاری بزرگ‌سالانه و نه اسباب بازی‌های کودکانه، می‌دهد، ماهیت قهرمانی او را تصدیق می‌کند. پیتر پس از ملاقات اصلاح، شایستگی اخلاقی و شجاعت‌نش را به اثبات می‌رساند و نیز با اقرار به این که عصیانیش باعث شده تا ادموند به خیات روى اورد، مسئولیت خلاف کاری ادموند را متوجه خود می‌کند. او بعداً «فریس الف» را می‌کشد و به مقام قهرمانی نائل می‌شود و لقب «سر پیتر فریس بین» («لوف بین» در چاپ‌های انگلیسی) می‌گیرد.

به هر حال، بزرگ‌ترین عمل پیتر، پس از کشته شدن اصلاح، رهبری ارتش است و نیز مبارزه‌ای تن به تن با ملکه جادیس. وقتی با لقب پادشاه نارنیا، تاج بر سر می‌گذارد، جنگجوی بزرگی می‌شود، جنگجویی بلند قد که «شاه پیتر عالیجاه» لقب می‌گیرد.

در شاهزاده کاسپین، پیتر دویاره در نقش قهرمان ظاهر می‌شود. او به نیکایریک و دار و دسته‌اش حمله می‌برد و با میراز، به جنگی تن به تن می‌برد. به هر حال، مهم‌ترین نقش او ایجاد نش فراینده بین منطقه و ایمان است. پیتر مایل است منطقی عمل کند. برای مثال، او پس می‌برد که آنها در ویرانه‌های کهن کایر پاراول هستند و آن جا که اصلاح دری می‌گشاید تا به تلماریایی‌های ترسان، قوت قلب بدهد که عبور از آن خط‌ری ندارد، او باید بچه‌ها را از میان در به وطن شان برگرداند.

به هر حال، عفایانیت پیتر جنبه‌ای منفی دارد. ناکامی او برای دیدن اصلاح، عدم

فریس الف آگاه گرداند. گرچه تیراندازی درجه یک است، وقتی نارنیایی‌ها با راپاچ نبرد می‌کنند، او حضور ندارد.
سفر کشتنی سپیده پیما خاطرنشان می‌سازد که او در دنیای خودش، در مدرسه، کمک‌کاری می‌کند و دیگر دوست نارنیا نیست. در آخرین نبرد برای داوری حضور ندارد، اما رمان کورسوی امیدی می‌دهد که ممکن است او روزی اصلاح شود.

ادموند پونسی:

در جلد اول، ادموند پونسی ده ساله، از «خانی یهودا مائند» به «پادشاه ادموند عادل» تبدیل می‌شود.

ادموند ابتدا، عکس لوسي عمل می‌کند. در حالی که لوسي علاقانه در کمد لباس را باز می‌گذرد، ادموند ایلهانه در را می‌بندد. در حالی که لوسي در مورد رفت و بیانی صادق است، ادموند دروغ می‌گوید. در حالی که لوسي مظہر ایمان است، ادموند تردید و دو dalle ایجاد می‌کند. برای مثال، او متذکر می‌گردد که بچه‌ها نمی‌دانند که آیا سگ‌های آین دوست هستند یا دشمن و تقاضای دلیل و مذرک می‌کند. برخلاف لوسي، ادموند بدخواه و کینه‌توز است. او سوگند یاد می‌کند که براخانگری پیتر را تلاقي کند. وقتی جادوگر سفید به او یاقلو می‌دهد، ادموند در مقابل شیطان به زانو درمی‌اید. باقلو سابل گناه است؛ زیرا شیرین است، شکم پرکن نیست و می‌تواند مرگبار باشد. ادموند با خوردن باقلو، انحراف معنوی اش را آشکار می‌سازد؛ با شنیدن نام اصلان به وحشت می‌افتد و احساسش را که می‌گوید جادوگر همان شیطان است، نایده می‌گیرد و با کشیدن سبیلی برای شیر سنگی، توی خیاط قصر ملکه جادیس، اصلان را به سرخ تبدیل می‌کند. شخصیت ادموند تغییر می‌اید. او برای آنها متاثر می‌شود و دیگر چون سابق، خودخواه نیست و پیشتر احسان همدردی می‌کند. پس از تجاشش از دست ملکه جادیس، او به سبب خیانتی که مرتکب شده، عذرخواهی می‌کند و با این کار، نشان می‌دهد که گناهکاران نیز می‌توانند تغییر رویه دهند. او سپس با شکستن عصای جادوگر، فهم و شعور و شجاعتش را نشان می‌دهد و ارزش خود را در نبرد به اثبات می‌رساند.

در جله‌های بعدی، ادموند به صورت پسری جدی، مهم و بیش از هر چیز عادل ترسیم می‌شود. در شاهزاده کاسپین، گرچه او خود اصلان را نمی‌بیند، با حمایت دلاورانه از لوسي، مظہر ایمان و فرماینده‌داری است. ادموند که از خیانت خود آگاه است، مدام همدردی نشان می‌دهد.

در اسب و پسرک، دیگران بحث می‌کنند که راپاچ را باید مجازات شود، اما او مدافعانه نوع دوستی مسیحی است. علاوه بر این، در سفر کشتنی سپیده پیما، او به اوضاع که از پوسته ازدها خارج شده تسلی می‌دهد و به او می‌گوید که چه گونه خود او نیز خالی بوده و به دست اصلان نجات یافته است. ادموند در طی سفرش، خصلت‌های دیگری را نیز آشکار می‌سازد. با گفتن به کاسپین که شاه نمی‌تواند مردمش را تنها رها کند و به آخر دنیا برود، بزرگ‌منشی اش را نشان می‌دهد.

ادموند که خوانتنده داستان‌های پلیسی است، استدلال می‌کند که لرد رستیمار، توی خوچجه شیرجه زده و به طلاق تبدیل شده است و به این ترتیب، نشان می‌دهد که پسری منطقی است. وقتی ادموند از دختر «راماندو» می‌پرسد که چگونه بداند که آن دختر دوست آنها است، اجزاء می‌دهد که شک‌گرایی اش دوباره ظاهر شود. سرانجام وقتی اصلان برای ادموند و لوسي معمایی مطرح می‌کند که نام او را در دنیای خودشان بپدا کنند، کنجکاوی ادموند برانگیخته می‌شود. او که نگاهی به سرزمین اصلان ازداخته، مظہر ادم بصیر و دور اندیشه است که باید در دنیای عادی، مفهوم معنوی را کشف کند.

لوسي پونسی:

لوسي پونسی، «خترک هست ساله ترسو، اولین نفری است که از طریق کمد لباس، به سرزمین نارنیا راه می‌یابد. در آن سرزمین او بزرگ می‌شود و به ملکه لوسي موظایی شاد و شجاع تبدیل می‌شود. کشف سرزمین نارنیا توسط لوسي، به طور تمادین، حاکی از این حقیقت است که او کوچکترین و بی‌گناه‌ترین بچه است و در نتیجه، پذیرای بیش معنوی است که ورود به سرزمین نارنیا نمایانگر آن است. همانگ با این بینش، لوسي اولین کسی است که متوجه می‌شود ادموند، از خانه سگ‌های آبی ناپدید شده و یا موش‌ها طبابی را که اصلان با آن بسته شده می‌جوند.

مراجع:

۱- هویر، والتر، بهشت و آخرت در آثار «لوپسیس»، ترجمه پرنارنیزی، پژوهشنامه ش. ۲۰، سال ۵۷، پیاپی ۷۶.
۲- Characters in Children Literature, Raymond E. Jones, Gale, ۱۹۹۷.
۳- Supposals
۴- Allegory.
۵- Peter Pevensi.
۶- Susan Pevensi.
۷- Edmond Pevensi.
۸- Lucy Pevensi.

پاورقی:

در شاهزاده کاسپین، فقط لوسي اصلان را می‌بیند که با انگشت به سوی آنها اشاره می‌کند تا دنبالش بروند. بینش او، همچنین، او را مورد آزمون قرار می‌دهد؛ زیرا دلیل نداود به صرف این که با دیگران همراه شود، درباره تجارتی دروغ بگوید. گرچه در جلد دوم، او از نظر روحی چنان قوی نیست که دیگران را ترک گوید، اما پس از اتفاقهای ندامت، با فرو کردن چهره‌اش در یال‌های اصلان، نیرو می‌گیرد. شجاعت بعدی او نمایانگر ایمان اوتست، او اعلام می‌دارد که دنبال اصلان خواهد رفت، گرچه تنها می‌رود، اما الهام بخش دیگران هم می‌شود تا دنبالش بروند.

در سراسر کتاب، لوسي بخشند و مهربان است. او با بخشدن پیتر و آقای تامنوس، ایده‌آل مسیحیت را به نمایش می‌گذارد. لوسي از نبرد رو در رو عليه جادیس منع می‌شود، اما برای درمان ادموند، از شریعتی که بایبلویل به او داده استفاده می‌کند. او فقط نگران برادرش است، اما وقوی اصلان بیادآور می‌شود که اگر او کمک نکند، دیگران خواهند مرد، حس همدردی اش برانگیخته می‌شود.

در سفر کشتنی سپیده پیما، چه قبل و چه بعد از این که نوستاش به ازدها تبدیل می‌شود، نیازی نیست که کسی لوسي را به پرستاری و همدلی با او تشویق کند. همچنین، لوسي نیست به «دافتار پاد»‌ها احسان همدردی می‌کند و با شهامت می‌پذیرد که افسوس نامرئی شدن را باطل کند و آنها را مرعشی سازد و در خصم، آنها را مقاعد می‌کند که رشت نیستند و همچنین اعتماد به نفس‌شان را به آنها برمی‌گرداند.

در اسب و پسرک، لوسي بیشنهاد می‌کند که به راپاچ را فرصت دوباره‌ای داده شود و وقتی راپاچ را، از روی حملات، این بیشنهاد را داد می‌کند، لوسي بر او دل می‌سوزاند. در آخرین نتیجه، لوسي از اصلان می‌خواهد که برای کوتوله‌های نایاب را کاری کند. در کشتنی سپیده پیما، لوسي با کمک به دافل پادها بزرگ‌ترین محاکمه‌اش را از سر می‌گذارد. معودش به آنقدر، در حالی که کتابی در دست دارد، ورودش به تاخوادگاه‌هاش است. در آن جا خطاهایش، همچون حساست به زیبایی سوزان، او را در معرض آزمون قرار می‌دهد. با کمک اصلان، او بر کبر و غرورش غلبه می‌کند و برای زیبایتر شدن، افسوسی از بر نمی‌کند. او افسوسی را به زبان می‌آورد که به او بینش بدهد تا از حرف‌هایی که نوستاش پشت سرش می‌زنند، آگاه شود. اما همین امر، سبب می‌شود تا در مورد نوستاش به اشتباه قضایت کند و بنا به گفته اصلان، دوستی بسیار بالارزشی را از دست بدله.

با این حال، لوسي از نظر روحی و معنوی، جان قازه‌ای می‌یابد و دوباره انسانی با ایمان می‌شود. وقتی کشتنی سپیده پیما وارد توده‌ای ابر سیاه می‌شود، سعمل نالیدی، لوسي دعا می‌کند تا اصلان به کمک‌شان بیاید و دعایش مستجاب می‌شود. یوغی که کشتنی را هدایت می‌کند، در صنای اصلان، تنها به او می‌گوید که شهامت داشته باشد.

*

ماجراهای نارنیا

نویسنده: س. اس. لوپسی.

مترجمان: امید اقتداری / متوجه کریم‌زاده
ناشر: کیمیا (وابسته به انتشارات هرمس)، ۱۳۷۹.

منابع:

۱- هویر، والتر، بهشت و آخرت در آثار «لوپسیس»، ترجمه پرنارنیزی، پژوهشنامه ش. ۲۰، سال ۵۷، ص. ۱۲۸-۱۲۹.
۲- Supposals

۳- Allegory.

۴- Peter Pevensi.

۵- Susan Pevensi.

۶- Edmond Pevensi.

۷- Lucy Pevensi.